

Yüksek Sağlık Şurası ve hekimlik

Doç. Dr. Mücahit Görgeç

1954 yılında İstanbul'da doğdu. İlk ve ortaokulu Ankara'da, liseyi İstanbul'da okudu. 1979 yılında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Uzmanlığını aynı fakültede Ortopedi ve Travmatoloji ABD'de tamamladı. Halen Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Ortopedi ve Travmatoloji Bölüm Şefi olarak görev yapmaktadır. Görgeç, Türk Ortopedi ve Travmatoloji Derneği Yönetim Kurulu ve Yüksek Sağlık Şurası fahri üyesidir.

Yüksek Sağlık Şurası (YSS) her sürekli kurul ve kurum gibi kanunların kendisine verdiği yetki ile çalışmaktadır. Şura'yı kuran ve yetkilendiren kanunlar: 11.04.1928 tarih ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun, 1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi

Hıfzıssihha Kanunu ve 1983 tarih ve 181 sayılı Sağlık Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevlerine Dair Kanun Hükmünde Kararname'dir. Bu kanun maddelerine dayanarak 18.07.2007 tarih ve 4167 sayılı makam onayı ile yürürlüğe girmiş olan "Yüksek Sağlık Şurası Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge" ile çalışmalarını sürdürür.

Umumi Hıfzıssihha Kanunu'na göre,

"Sağlık Bakanlığı tarafından kendisine tevdi edilecek yüksek sıhhi ve içtimaî meseleler hakkında rey ve mütalaasını beyan etmek ve sağlık mevzuatını birinci derecede tetkik etmek ve tababet ve şuabatı (şubeleri) sanatlarını ifâdan mütevelit adlı meselelerde ihtibar (bilirkişilik) vazifeleriyle mükellef olmak üzere bir Yüksek Sıhhat Şurası teşkil olunmuştur."

Bu kanun maddesinden anlaşıldığı

Yüksek Sağlık Şurası'nda görev yaptığım 2003-2008 yılları arasında en sık dava konusu olan sağlık hizmeti, kadın-doğum uzmanlığı konusunda oldu. İkinci sıklıkla dava konusu, hastane acil servislerinde verilen acil sağlık hizmetleri ile ilgiliydi. Daha sonra genel cerrahi, ortopedi ve travmatoloji, iç hastalıkları ve daha az sıklıkla KBB, plastik-rekonstrüktif cerrahi, anestezi ve reanimasyon ve diğer tıbbi branşlar dava konusu edilmişti.

üzere Yüksek Sağlık Şurası'nın iki görev alanı vardır: Sağlık Bakanlığı tarafından kendisine iletilen ülkenin sağlık alanı ile ilgili konuları müzakere ederek görüş oluşturmak ve adli makamlardan gelen dosyalara bilirkişilik yapmak.

YSS bu görevi, 1983 tarih ve 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 31. Maddesine dayanarak, Sağlık Bakanınca ülkede sağlık hizmetleri veya eserleri ile tanınmış kişiler arasından" seçilmiş 11 üye ve bakan adına Bakanlık Müsteşarı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürü ve 1. Hukuk Müşaviri olmak üzere 4 tabii üyeden oluşan 15 kişilik bir kurulla yapar. Kuruldaki beşinci tabii üye Araştırma Planlama ve Koordinasyon (APK) Başkanı idi. 22.12.2005 tarih ve 5436 sayılı Kanunla bu başkanlığın yürürlükten kaldırılması ile tabii üye sayısı dörde inmiştir.

1983 tarih 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 31. Maddesinde YSS'nin bu iki görevine yardımcı olmak üzere iki birim zikredilmiştir: "**Bakanlık, ülkenin sağlık ile ilgili konularında danışma fonksiyonu yapmak üzere Şûra'ya bağlı olarak danışma kurulları ve tababet şubeleri sanatlarını ifadan doğan adli konularda dosyaları inceleyip Şûra'ya sunmak üzere ihtisas komisyonları oluşturabilir.**" Bu iki birimin kuruluş ve çalışma şekli 18.07.2007 tarih ve 4167 sayılı makam onayı ile yürürlüğe girmiş olan "Yüksek Sağlık Şurası Çalışma Usul ve Esasları Hak-

kinda Yönerge'nin 14 ve 15. maddelerinde belirtilmiştir.

14. Maddede ise "**Danışma Kurulu, Bakanlıkça tespit edilen ya da iş durumlarına göre Kurul Başkanınca uygun görülen tarihlerde toplanarak, Şûra gündemine alınacak konuları inceler ve Şûra'ya sunulmak üzere konu hakkında bir ön görüş raporu hazırlar. Danışma Kurulu başkanları, görevi ile ilgili olan veya Kurul tarafından hakkında ön rapor hazırlanmış bulunan konuların müzakeresi sırasında, Şûra'ya tabii üye olarak iştirak ederler ve katıldıkları toplantı günleri için Şûra'nın normal üyelerinin haklarından aynen yararlanırlar.**" hükümleri mevcuttur.

15. Maddede de, "**Ceza Mahkemelerinden gelen tıbbi meslek hatalarına yönelik dosyaları incelemek, Şûra'ya bilimsel görüş ve rapor vermek üzere ihtisas komisyonları oluşturulur. İhtisas komisyonları ihtiyaca göre Genel Müdürlüğün teklifi ve Bakanlık Makamı'nın onayı ile kurulur. Her ihtisas komisyonunun başkanı Şûra Başkanı tarafından belirlenir. Her dosya için komisyon başkanı tarafından üyeler arasından bir raportör belirlenir ya da sekreteryaya tarafından raportörlük yapılır. Komisyon Başkanı komisyonlarınca incelenen konular ile ilgili olarak gerekli görür ise, Genel Müdürlük vasıtasıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından görüş alabilir, bilirkişi çağırabilir ve bilirkişilerin görüşlerine başvurabilir. Komisyon başkanları, komisyonun görevi ile ilgili olan ya da**

komisyonca hakkında ön rapor hazırlanmış bulunan konuların müzakeresi sırasında, Şûra'ya tabii üye olarak iştirak ederler ve katıldıkları toplantı günleri için Şûra üyelerinin haklarından aynen yararlanırlar." denmektedir.

Yüksek Sağlık Şurası'nın sağlıklı bir karar verebilmesi için, 25-26 Aralık 1997 gün ve 9628 sayılı tavsiye kararı ile ortaya konulan maddi ve hukuki gerekçeler uyarınca, dava dosyasının aslının kül halinde gönderilmesi halinde görüş verilebileceği bildirilmiştir. Şûra'da sadece gelen evraklar incelenmekte yani dosya üzerinden karar verilmektedir. Adli olaylarla ilgili görülen kişilerin ifadeleri, sağlık kuruluşu kayıtları, hasta evrakı ve filmleri, laboratuvar incelemeleri, diğer bilirkişilerin görüşleri, varsa otopsi raporu ve Adli Tıp Kurumu yorumları incelenmektedir. Bu görüşmeler esnasında ilgililerin muayenesi veya dinlenmesi yapılmamaktadır. Bu nedenle gönderilen dosyaların tıbbi görüş sunulan tüm maddi olayları aydınlatacak ve tam bilgi verecek şekilde olmaları şarttır.

Yüksek Sağlık Şurası'nın 11-12 Mayıs 2006 tarihinde toplanan 253. oturumunda, adli makamlardan gelen dosyaların yoğunluğunun artması sebebiyle (Karar Sayısı: 11362) "**Ceza Mahkemelerine açılmış davaların haricinde, adli ve idari davalar ile hazırlık soruşturmalarında adli mercilerce Şûra kararı istenilmemesi**" ile ilgili tavsiye kararı alınmıştır.

Yüksek Sağlık Şûrası'nın çalışmalarındaki lojistik destek, sekreteryaya tarafından verilmektedir. Yüksek Sağlık Şûrası Sekreteryası, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce yürütülmekte iken 28.11.2006 tarih ve 13203 sayılı makam onayı ile yürürlüğe konan Yüksek Sağlık Şûrası Çalışma Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge ile Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir.

Yüksek Sağlık Şûrası'nın çalışması, sekreteryanın çalışması ile başlar. Sekreteryaya, adli makamlardan gelen dosyalara ön inceleme numarası verir ve bu dosyaların Hukuk Müşavirliği'nce bir ön incelemesi yapılır. Bu inceleme sonucunda Şûra'nın görev alanına girmediği açıkça anlaşılan, Şûra tarafından sağlıklı olarak incelenmesine ve karar verilmesine uygun olmayan, eksikliği bulunan ve okunaklı olmayan dosyalar Genel Müdürlükçe ilgili makamlara gerekçesi ile iade edilir. Bu konuda açıklayıcı bilgi ve belgeler istenebilir.

Hukuk Müşavirliği ön incelemesi sonucu eksik bulunmadığına hükmedilen dosyalar, geliş sırasına göre düzenlenir ve her yıl için "2007/1, 2007/2 ..." şeklinde esas numaraları verilir. Özetleri çıkartılmak üzere raportörlere verilir. Raportörler adli tıp uzmanı veya bu konuda eğitim almış hekimlerdir. Dosyaların özeti çıkarılırken; hangi mahkeme ve savcılıktan geldiği, ne sorulduğu ve olayla ilgililerinin adları, 'Olay ve Tespitler' bölümünde olayın meydana geliş şekli, zamanı, nerede geçtiği, kişilerin olaya katılım biçimi, olaya maruz kalana uygulanan tetkik ve tedavilerin özeti, suçlanan kişilerin ifadeleri, varsa Adli Tıp Raporu, otopsi tutanağı ve bilirkişi raporları incelenir ve özetlenir. Raportör, adli dosyayı sadece özetlemekle görevlidir, dosya hakkında fikir beyan etmez. Bu özetler toplantı tarihinden 1 hafta önce Şûra üyelerine gönderilir. Özet üzerinde çalışan Şûra üyesi, toplantı esnasında dosyanın aslı üzerinde her belgeyi inceleme fırsatı bulur.

Şûra toplantısı Bakan veya bakan adına müsteşarın açış konuşması ile başlar. Sekreteryada görevli olup adli dosyanın özeti çıkarılmış bulunan raportör dosyayı okumaya başlar. Şûra üyeleri, dosya özetinin okunmasını hep birlikte dinlerken aynı zamanda fotokopi edilmiş ve önlerine konmuş dosya içeriğindeki belgeleri ve kanıtları inceler. "**Adli konularda ilgili meslek mensubunun ya da meslek mensuplarının kusurlu, hatalı veya ihmalkâr olup olmadığı, dikkatsizlik veya meslekte acemilik gösterip göstermediği değerlendirilir. Bu değerlendirmelerde, öncelikle ilgilinin ya da sanığın lehine düşünenlerin ve daha sonra aleyhine düşünenlerin görüşleri oylanır. Kararlar, katılımcı üye-**

lerin oy çoğunluğu ile alınır. Üyeler çekimser kalamazlar. Kararlara muhalif kalan üyeler, muhalefet şerhi yazarlar. Karar taslakları, sekreteryaya tarafından yazılır ve gerektiğinde karar yazımında ilgili üye ya da üyeler görev alır (Madde 22)." Müzakereler sesli olarak kaydedilir ve kararlar üyeler tarafından imzalanıncaya kadar saklanır (20/e).

Yüksek Sağlık Şûrası'na adli makamlarca gönderilen dosyalar geliş sırasına göre incelenmeye alınmakla birlikte, tutuklusu bulunan meslek mensupları ile ilgili dosyalar, daha önce görüşülmüş olup tekrar görüşe sunulan dosyalar, mahkemesince gerekçe gösterilmek suretiyle ivediliğine karar alınmış dava dosyaları, Şûra'da görevli Hukuk Müşaviri veya adli makamlarca zamanaşımı yaklaşmış olduğu bildirilen dava dosyaları ile Sağlık Bakanlığı'nca tevdi edilecek önemli konular ve sağlık hizmetleri hakkında çıkarılacak mevzuat tasarıları hakkında görüş bildirmek amacıyla gönderilen dosyalar, hukuk müşavirinin görüşü alınarak Genel Müdürlüğün teklifi ve Şûra Başkanı ya da vekilinin onayı ile öne alınarak incelenir (Madde 24).

Toplantılarda üyelerce alınan kararlar imza işlemi bittikten sonra ilgili yerlere gönderilir. Adli konulardaki Şûra kararları, ilgili mahkeme kararları kesinleşinceye kadar açıklanmaz. Kararların yayımlanması konusunda Şûra'ya yapılan resmi başvurular üyelerce değerlendirilir. Şûra tarafından yer, zaman ve şahıs isimleri verilmemek kaydıyla kararların yayınlanması için gerekli izin verilebilir (Madde 13). "**Daha önce Şûra üyeliği yapan kişiler, "Yüksek Sağlık Şûrası Fahri Üyesi" unvanını ömür boyu kullanabilirler ve Şûra toplantılarına katılabilirler** (Madde 10)."

Yüksek Sağlık Şûra'sında görev yaptığım 2003-2008 yılları arasında en sık dava konusu olan sağlık hizmeti, kadın-doğum uzmanlığı konusunda oldu. Anne veya çocuk ölümleri, aile çevresinde kabulü zor bir durum olduğundan eğer doğum öncesi ve sonrası yeterli bilgi verilmez ise kadın doğum uzmanı suçlu ve kusurlu farz ediliyor ve davalar açılıyordu. Bir diğer dava konusu ise sevklerdi. Hekim ve hastanenin imkanları yetmediği durumlarda hasta uygun şartlarda sevk edilmez veya uygun sevke rağmen bir komplikasyon gelişirse aile yine hekimi dava etmekteydi.

İkinci sıklıkla dava konusu, hastane acil servislerinde verilen acil sağlık hizmetleri ile ilgiliydi. Bu konudaki davalar genellikle acil serviste ilk anda bir klinik patoloji tespit edilemeyip hastanın evine taburcu edilmesini takiben devam eden patolojik sürecin hastanın hayatı-

Tüm hukukçular, tıbbi uygulamalarda hastaya bir hastalığı iyileştirme garantisini verilemeyeceğini bilmektedir. Tüm hekimler de, iyi hekimlik uygulamaları yapıldığında hukukun da hekimin yanında olacağını bilmeliler.

nı sonlandırması ile hasta yakınlarının acil hekimini suçlaması ile geliyordu.

Daha sonra genel cerrahi, ortopedi ve travmatoloji, iç hastalıkları ve daha az sıklıkla KBB, plastik-rekonstrüktif cerrahi, anestezi ve reanimasyon ve diğer tıbbi branşlar dava konusu edilmişti. Bu branşlarda da genellikle hastane nöbetçi hekiminin icapçı hekimi bulamaması, icapçı hekimin telefonla teşhis ve tedaviyi yönlendirmesi karşılaşılan durumlardı.

Eğitim hastanelerinde karşılaşılan dava konusu ise birçok branşı ilgilendiren bir patolojik süreçte hastanın ilgili olabilecek bir klinik branş tarafından teşhis ve tedavi yönetimine başlanamaması sonucu istenmeyen durumların ortaya çıkması idi.

Tüm hukukçular, tıbbi uygulamalarda hastaya bir hastalığı iyileştirme garantisini verilemeyeceğini bilmektedir. Tüm hekimler de, iyi hekimlik uygulamaları yapıldığında hukukun da hekimin yanında olacağını bilmeliler.

Kaynaklar

Sağlık Bakanlığı internet sitesi. Mevzuat ve Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü Yüksek Sağlık Şûrası sayfaları